

Domnule Rector, Doamnelor și Domnilor,

Sunt foarte încântat și foarte emoționat în același timp, să fiu prezent în cadrul acestei prestigioase comunități academice în Aula Universității Transilvania din Brașov.

Îmi vine foarte greu să vă spun cât de onorat sunt de faptul că Universitatea a considerat că merit să primesc titlul de Doctor Honoris Causa.

După cum poate unii dintre dumneavoastră știu, m-am născut în Brașov și am studiat la Universitatea Transilvania, absolvind Facultatea de Silvicultură și Exploatarea Forestiere în anul 1993, și în ciuda faptului că actualmente îmi desfășor activitatea în Marea Britanie, Brașovul și Universitatea Transilvania vor rămâne orașul și locul meu de suflet.

Brașovean fiind și în același timp inginer silvic, consider prin prisma orașului și a universității din acest oraș, că gospodărirea durabilă a resurselor naturale și a celor forestiere în special sunt instrumentale în dezvoltarea acestui oraș și a acestei Alma Mater. Gospodărirea durabilă a resurselor naturale, reprezintă un concept la modă, abuzat în anumite medii de presă și politice, să vorbesc numai de câteva, dar în cazul Brașovului provocarea a fost depășită prin profesionalismul specialiștilor. Gospodărirea durabilă, de fapt înseamnă capacitatea noastră de a asigura generațiilor viitoare resurse și oportunități cel puțin la nivelul celor care ni s-au oferit nouă. De asemenea, gospodărirea durabilă înseamnă stabilirea unei referințe a resursei care în principiu ar trebui păstrată, această idee fiind esențială în toată literatura de specialitate, și reprezintă cheia gândirii conservacioniste a resurselor naturale.

În același timp, ne punem întrebarea: Dacă nu ar exista această stare preferințială de gospodărire durabilă a resurselor naturale, ce s-ar întâmpla? Dacă evoluția dinamică a peisajului natural ar genera configurații diferite ale ecosistemului ce încorporează activitățile umane, ce s-ar întâmpla? Privind dinamic evoluția unui mediu natural construit cu puține resurse forestiere, am putea vizualiza mii de scenarii în care un teren descoperit ar genera dispariția sau restrângerea a

numeroase ecosisteme naturale, și în care ar exista numeroase grade de variabilitate în stabilitatea ecuației de supraviețuire. Resursele naturale sunt sistematic supuse presiunilor generate de cererea pentru creșterea suprafețelor construite sau considerate ca esențiale în dezvoltarea unei comunități. Silvicultorii știu că în aceste scenarii, idea de gospodărire durabilă devine fără sens sau în anumite cazuri derutantă prin soluția propusă de arhitecți.

Omenirea, în cazul resurselor naturale fragile sau instabile, ar trebui să gândească serviciile ecosistemice (biologice, culturale, fizice, strategice ca să enumăr numai câteva) ca un bun al tuturor fără regrete și din toată inima. Aceste servicii ale ecosistemelor naturale trebuie privite prin prisma realității locale și nu bazat pe realitatea din alte locuri, spre exemplu High Wycombe unde lucrez în prezent. Brașovul are un mediu natural prielnic sănătății cetățenilor săi în ciuda presiunilor economice și politice, datorită gândirii sustenabile în care pădurea înseamnă mult pentru soarta umanității și bunăstării la scară locală, națională și globală. De aceea cred că pădurea este o resursă naturală ce trebuie păstrată, însă lăsând doar natura să își facă treaba nu este cea mai potrivită abordare. Așadar îmbunătățirea acestora este condiționată de modul în care acționează specialiștii în domeniu.

Pădurea ca și resursă reprezintă atelierul de lucru al științelor naturale. Ce trebuie făcut, în opinia mea, este ca pregătirea universitară să asimileze în timp real descoperirile științifice curente. Avansarea cunoștințelor stă la baza excelenței în învățământul și cercetarea universitară. În acest proces se poate observa, că aprofundarea subiectului de gospodărire durabilă în toate disciplinele universitare este o realitate a zilelor noastre. De exemplu modul radical în care privim și măsurăm geometria naturii și decodăm matematic misterele ei ne fac să înțelegem care sunt cele mai bune măsuri de management pentru o gospodărire durabilă. Cercetarea în gospodărirea durabilă a resurselor naturale a căpătat recent un loc central în sens larg, dar interdisciplinar pentru a explica mai bine dinamicitatea proceselor naturale.

Cunoașterea ecosistemului forestier în complexitatea lui a jucat și joacă un rol esențial în acceptarea domeniului de studiu ca unul important pentru alte domenii datorită abilității specialiștilor în domeniu să observe natura pe o scară largă de variabilitate. Este mai important ce întrebare punem decât răspunsul primit - pentru că acesta este de multe ori limitat și imperfect. Plăcerea cea mai mare a unui cercetător este să împartă cu colegii și studenții esența naturii interdisciplinare a subiectului. Ce face ca un silvicultor să fie pasionat de domeniul de cercetare este complexitatea domeniului și potențialele implicații ale rezultatelor cercetării.

Un exemplu bun este conectivitatea pădurilor și gospodărirea durabilă a acesteia, care este de fapt sursa diversității ce creează această conectivitate și în același timp simetria care nu ține cont de frontiere naționale. Dacă ștergem granițele naționale continuitatea pădurii face ca să nu ne dăm seama că suntem cu un picior într-o țară sau alta.

La ora actuală, gospodărirea durabilă prin prisma interdisciplinarității face ca domeniul să meargă spre orizonturi noi neașteptate. Pădurile sunt coridoare ecologice pentru specii, populații și agenți patogeni ai bolilor specifice, de aceea pun foarte multe provocări specialiștilor în domeniu. Este posibilă gospodărirea durabilă a resurselor naturale transfrontaliera cu menținerea biodiversității la nivel mondial? Înțelegem destul cum se răspândesc dăunătorii ecosistemelor forestiere pentru a-i putea controla? Poate fi considerată morfologia sistemului forestier drept șablon pentru serviciile furnizate? Cum a afectat migrația populației umane în trecut heterogenitatea peisajului natural și structura pădurilor, și de aceea toată istoria civilizației umane? Migrația umană a urmat în totdeauna un curs de apă și o sursă de hrană și foc (lemnul) și de aceea și invazia biologică a avut un traseu similar în multe cazuri. Mai mult, ce înseamnă distribuția echitabilă a resurselor forestiere în condițiile în care inechitatea distribuției valorilor materiale este uriașă în ciuda optimismului exprimat la începutul secolului XX de către curba lui Kuznets. Cine are dreptate Marx sau Piketty, și în același timp, întrebarea este ce rol au avut și au resursele naturale în această curbă?

Mențiunea privind activitatea mea în proiecte internaționale, care în multe cazuri a avut ca prim subiect de cercetare gospodărirea durabilă a resurselor naturale, mă face să cred că poate am avut un aport mic în promovarea abordării științifice a acestei idei. Sunt recunoscător pentru această mențiune care mă bucură datorită faptului că în ultimi 22 de ani am încercat permanent să îmi aduc aportul la sprijinirea cercetării în domeniu. Lucrând cu organizații internaționale în proiecte de cercetare a fost instructiv, foarte folositor fiind transferul de cunoștințe la nivel pan European. Certificarea pădurilor private în Romania a fost un lucru de avangardă în zona Est Europeană, și mai mult colaborarea cu proprietarii acestor păduri pentru identificarea pădurilor cu valoare mare de conservare a ajutat la acceptarea importanței acestora și la sprijinirea procesului de certificare. Abordarea acestui subiect, este poate pentru mulți o prioritate, pentru națiunile mai bogate în special, însă conservarea durabilă se face cu bani. Natura este suportul vieții, dar după teoriile economice se poate spune că reprezintă un capital economic. Poate ar trebui să ne uităm la resursele forestiere mai atent ca și parte a gândirii globale pentru securitatea alimentară (food security). Aceste aspecte ar trebui incluse poate în materialul didactic pentru studenții de astăzi.

Un silvicultor modern trebuie să fie capabil să creeze experimente, să înțeleagă ecuații diferențiale complexe, însă în același timp să fie capabil să meargă pe teren în bocanci pentru a face măsurători sau să ia parte la stingerea incendiilor sau reducerea efectelor infestațiilor patogene. Experiența tehnică este necesară pentru a face posibil ca un inginer forestier să fie capabil să vină cu o soluție inovatoare. În cazul gospodăririi durabile a resurselor naturale, incluzând pădurea ca și ecosistem, și cu asta închei, impactul soluției aplicate este măsurat prin importanța științifică a întrebării ce a stat la baza soluției și care este relevanța socială și economică a problemei rezolvate.

În încheiere, nu pot să nu mulțumesc din nou conducerei Universității Transilvania pentru titlul acordat mie astăzi. Sunt recunoscător colegilor din Brașov cu care am colaborat de-a lungul anilor, și prin aceasta făcând traseul meu profesional foarte agreabil.

Florin IORAȘ

Brașov,

24 Aprilie 2015